

Баштанник Оксана Віталіївна

*Кандидат політичних наук, доцент кафедри історії та політичної теорії
Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”*

(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0003-4067-3261>

e-mail: Bashtannyk.O.V@nmu.one

**ПОЛІТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ В ПРОСТОРІ РЕАЛІЗАЦІЇ
ВЛАДНИХ ВІДНОСИН ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ
СУСПІЛЬСТВА**

Резюме

Актуалізована загальна проблема можливої понятійної нечіткості у дослідницькому просторі суспільних наук (та соціальному дискурсі), за якої змістовна сутність певної аналітичної категорії може сприйматися дещо розпливчато, що ускладнює коректні наукові дослідження. Доведено, що однією з таких категорій можливо вважати поняття політичного управління, оскільки політологічні та інші дослідження, в більшості своїй, переважно спрямовані на прикладне вивчення окремих складових, інструментів, проблем та ін. його реалізації. Акцентовано, що додаткової складності для конкретизації понятійно-категоріальної складової додає розвиток суміжних напрямів дослідження сфери провадження управлінської діяльності, як-то державного управління та зв'язків із громадськістю. Ґрунтовно досліджено феномен політичного управління в політичній системі суспільства, виокремлено та комплексно проаналізовано розвиток його форм в загальному просторі здійснення владних відносин різного типу.

Визначено, що політичне управління є інтегрованою стратегією політичного впливу, що поєднує планування, керування та координацію політичної діяльності й ресурсів для досягнення визначених цілей у політичній сфері на основі здійснення владного впливу щодо елементів (інституції, групи, суб'єкти) та процесів політичної системи суспільства (електоральних, політичної соціалізації, політичної мобілізації тощо), загалом простору політичних відносин. Конкретизовано, що політичне управління

здійснюється на основі визначеного світоглядного спрямування до політичної дії – політичної програми, політичного курсу, політичної ідеології. Уточнено, що інструменти політичного управління у різних способі формалізовані, систематизовані, впливають на становище індивіда (права, власність, можливості), але завжди спонукають до певного типу політичної активності.

Ключові слова: політичне управління, державне управління, публічне управління, політичні інститути, інститути державної влади, політична відповідальність, політичні посади, політичні технології, політична система

Вступ

У дослідницькому просторі суспільних наук (та соціальному дискурсі загалом) іноді формується ситуація, за якої певна аналітична категорія вживається досить часто, але її змістовна сутність може сприйматися як дещо самоочевидне. Однією з таких категорій, на нашу думку, слід вважати поняття політичного управління, оскільки політологічні та інші дослідження, в більшості своїй, переважно спрямовані на прикладне вивчення окремих складових, інструментів, проблем та ін. його реалізації. Також, додаткової складності для конкретизації понятійно-категоріальної складової додає розвиток суміжних напрямів дослідження сфери провадження управлінської діяльності, як-то державного управління та зв'язків із громадськістю.

Слід зазначити, що в українській політичній науці (розвиток якої для нас має пріоритетне значення) є вчені, для яких свого часу основним об'єктом дослідження виступав саме феномен політичного управління. Серед них, наприклад, Д. Красівський проаналізував особливості використання європейського досвіду для вдосконалення політичного управління в Україні [1], П. Гетьманчук вивчав проблеми трансформації політичного управління в Україні в контексті процесів демократизації [2]. Також, увага дослідників спрямована на прикладні аспекти управління: процесуальний вимір управлінської діяльності – прийняття рішень, реалізація реформ (Н. Вінникова, Л. Бакрадзе та ін.); суб'єктна складова управлінських відносин на індивідуальному та колективному рівні (Н. Колісніченко, І. Тімкін та ін.).

Метою статті є дослідження феномену політичного управління в політичній системі суспільства, виокремлення і комплексний аналіз розвитку його форм в загальному просторі здійснення різних типів владних відносин.

Методи дослідження

Загальнотеоретичні методи аналізу та категоризації були застосовані для вивчення форм реалізації владного впливу та концептуалізації поняття політичного управління. Принципи політико-правового аналізу, підходи науки державного управління як елементи спеціально-наукової методології були необхідні для дослідження державного управління як окремого типу політичного управління та взаємозв'язку між ними. Загально-науковий метод системного аналізу дозволив вивчати управління як комплексне явище включно із технологіями взаємодії та неформального впливу.

Результати дослідження

Політичне управління (англ. ?political management) в суспільних науках детермінують в найрізноманітніший спосіб: як процес прийняття політичних рішень; як координацію політичних дій, узгодженість та ефективність дій різних політичних акторів; як процес визначення довгострокових політичних цілей, розробка стратегій їх досягнення та оцінка ефективності реалізації політичних програм і ініціатив. Варто зазначити, що тема дослідження ефективності управлінської діяльності викликає значні дискусії серед вчених, які водночас звертають увагу як на переваги, так і на складнощі пов'язаної з цим раціоналізації політики. Деякі з них, як, приміром, М. Семпач, вважають, що “теорії управління та організацій, що походять із бізнес-середовища, належним чином опинилися на політичному ринку та можуть бути застосовані серед польських партій. Як тут представлено (в публікації дослідження автора – О.Б.), демократичні політичні організації здатні безперечно використовувати їх для кращої та ефективної роботи на цьому ринку [3, р. 122]. На противагу цьому, Дж. Ліс-Маршмент відзначає, що серед чинників, які спонукають здійснювати наукові дослідження теорії та практики політичного управління, є те, що “політикам і політичним функціонерам все одно бракує управлінських навичок, навіть якщо вони займалися менеджментом у бізнесі” [4, р. 2-4].

В той же час, в політичній науці та спільноті політиків зберігається класична традиція осмислення глибинної сутності політичного управління як механізму забезпечення легітимності влади; як здатність політичних систем реагувати на внутрішні та зовнішні виклики, змінювати політичні стратегії та структури для збереження стабільності та розвитку суспільства, адаптуватися до змін політичного середовища; як об'єднання методів та інструментів політичного впливу в єдину систему та використання синергії різних політичних ресурсів та каналів впливу. Така точка зору спонукає аналітиків попри деяке захоплення підходами бізнес-менеджменту не забувати про теорію і практику реалізації управління у його вихідному, автентичному форматі – як управління державного.

Державне управління (англ. ?public administration) є особливим та самостійним типом політичного управління і розглядається як реалізація державної влади на визначених комплексом нормативно-правових актів держави засадах та принципах. Поділ даних типів управління визначає аналіз відповідності типу урядування в державі сучасним стандартам, і не поглинає всю сферу політичних відносин. В той же час, в рамках державного управління формуються та реалізуються загальнонаціональні стратегії суспільного розвитку та забезпечення безпеки, що здатні суттєво впливати на перебіг різноманітних політичних процесів. “Визначаючи парадигмальну роль Конституції України у правовому житті держави, слід зазначити її консолідуюче значення для суспільства задля досягнення певних цілей розвитку. Оскільки Конституція України визначає загальні цілі держави, закріплюючи їх у правовий спосіб, а також встановлює основні механізми їх до сягнення, саме цей акт є основою об’єднувальних процесів в українському суспільстві” [5, с. 25]. Дослідження проблем реалізації державного управління є об’єктом науки державного управління, в рамках якої на сьогоднішній день сформовані різні його концепції, серед яких належного врядування (good governance), нового публічного менеджменту (new public management, NPM, НПМ) та ін., а також юридичної науки.

Найбільш відомими та, певною мірою, взаємосуперечливими концепціями реалізації державної влади в системі державного управління і просторі публічної політики виступають вищевказані концепції належного врядування та нового публічного менеджменту. Як було відзначено ще у класичній праці С. Агере, “належне врядування є, серед іншого, залученням участі, прозорістю та підзвітністю, щоб забезпечити це політично. Соціальні та економічні пріоритети базуються на широкому консенсусі в суспільстві, а також на тому, що голоси найбідніших і найуразливіших верств населення почуються в процесі прийняття рішень щодо розподілу ресурсів” [6, р. 7]. В той же час, положення НПМ, зважаючи на їх раціональність, викликають дискусію щодо питання про те, як писали автори книги “Новий публічний менеджмент: нові тенденції та майбутні перспективи”, “чи є НПМ та державне управління сумісними чи несумісними моделями державного управління, і чи означає постійна критика НПМ відступ до традиційної моделі державного управління та переваги бюрократії” [7, р. 12].

Разом із ступенем формалізації управлінських положень, політичне управління диференціюється від державного управління також в аспекті альтернативності управлінського впливу, і встановлюється, що приписи інституцій державної влади є безальтернативними до виконання, в той час як політичні суб’єкти конкурують за підтримку виборця. Ще одним аспектом, який важливо брати до уваги при встановленні межі політичного

впливу у відносинах управління є право на застосування примусу. Таким правом наділені лише відповідні органи державної влади, які можуть реалізувати його виключно у встановлений законом спосіб. Політичне управління також є явищем більш консенсусної природи (порівняно із управлінням державним), його реалізація в демократичних країнах залежить від потенціалу ефективності, наприклад, відповідати на суспільні запити. О. Кіндратець виокремлювала наступні умови забезпечення ефективності політичного менеджменту: “узгодженість дій еліти; єдність еліти у питаннях стратегії розвитку держави; компетентність, здатність реагувати на виклики; наявність демократичної політичної культури; існування певної інфраструктури політичної участі тощо” [8, с. 117].

Сфери реалізації політичного управління та управління державного можуть перетинатися, що спостерігається у випадку проблеми визначення сутності та механізмів застосування політичної відповідальності щодо суб'єктів політики, які наділені владними повноваженнями, виокремлення інституту політичних посад у системі державного управління. Сучасними новелами у підвищенні дієвості політичного управління є функціонування політичних посад та політична відповідальність осіб, що їх займають як особливий вид соціальної відповідальності, що полягає у легітимному застосуванні політичних і правових санкцій до суб'єктів політики, які настають за порушення ними політичних норм, або узятих на себе політичних зобов'язань [9]. Дане визначення політичної відповідальності було сформульовано у Проекті Закону України № 6286 “Про політичну відповідальність в Україні” від 09.04.2010 р. (стаття 1, пункт 1), але цей закон так і не було прийнято. Очевидно, що з урахуванням сьогоденних реалій він потребує доопрацювання, проте, на нашу думку, позитивним у формалізації політичної відповідальності вже є наголос на ролі громадянського суспільства: “Зміст політичної відповідальності полягає у встановленні міри впливу з боку інститутів громадянського суспільства на суб'єктів політики, визначених цим Законом, у випадку порушення ними політичних норм, недотримання взятих на себе політичних зобов'язань, а також у забезпеченні відповідальної поведінки зазначених суб'єктів політики щодо виконання своїх обов'язків, реалізації політико-юридичної компетентності” (стаття 3, пункт 1) [9].

Аналіз інституту політичної відповідальності є відносно новим для української політичної практики, але за період незалежного буття нашої держави можливо виокремити певні особливості його становлення. Так, Ю. Мельник пише, що “дослідження динаміки застосування інструментів політичної відповідальності та її впливу на гармонізацію суспільних та особистих інтересів, свідчить про необхідність узгодження системи інструментів конституційної політичної відповідальності, яка першочергово

залежить від розподілу владних повноважень поміж інститутами державної влади та від форми державного правління” [10, с. 95]. В якості одного з інструментів політичної відповідальності Ю. Мельник аналізує люстрацію (це також найбільш відомий для громадськості інструмент), що мала місце і в українській політичній практиці, але буквально нещодавно завершився термін дії застосування нормативно встановлених обмежень. Уточнимо, що “закон про люстрацію (Закон України “Про очищення влади” № 1682-VII від 16.09.2014 р. — О.Б.) передбачав ... звільнення тих, хто допомагав колишньому президентові Віктору Януковичу узурпувати владу, був причетними до переслідувань активістів ...” [11]. У зв’язку із тим, що навіть після прийняття даного закону із політичного поля не було усунуто всіх, хто підпадав під його дію, а останнім часом деякі персони ще і поновлюють політичну активність, виникає потреба прийняття нормативно-правового акту (або їх комплексу), який би продовжував реалізацію поставлених завдань з урахуванням впливу повномасштабного російського збройного вторгнення.

До політичних посад в системі державного управління узагальнено відносять такі посади, підґрунтям для зайняття та звільнення з яких, а також основою для реалізації управлінських повноважень є чинники політичного характеру: результати проведення виборів, приналежність до політичної партії, підтримка політичної програми обраного глави держави, сформованого уряду та ін. Проте таке поняття обов’язково потребує в подальшому додаткової формалізації та нормативного закріплення, оскільки, наприклад, в чинному Законі України “Про Кабінет Міністрів України” у статті 6, пункті 3 наявне лише одне зазначення того, що посади членів Кабінету Міністрів України належать до політичних посад, на які не поширюється трудове законодавство та законодавство про державну службу [12]. На сьогодні ряд вітчизняних науковців, серед яких М. Баламуш та О. Миколенко, прагнуть докладно виокремити ознаки, що характеризують осіб, які можуть займати політичні посади в органах влади, і, серед іншого, відзначають наступне: “... 5) це особи, які підтримують зв’язок із суспільством як через політичні технології і процедури, так і через чітко визначені законодавством публічні процедури; 6) такі особи не несуть дисциплінарну відповідальність, а несуть, як правило, політичну відповідальність, яка регламентується нормами конституційного права” [13, с. 48]. В даному випадку, в контексті взаємозв’язку проблем реалізації політичного управління та державного управління такі підходи потребують подальшого доопрацювання.

Сучасною інтегрованою формою політичного і державного управління можливо розглядати публічне управління, що може визначатися, зокрема, як процес реалізації політичних рішень та державної політики

через діяльність державних органів та установ; як система управлінських дій, спрямованих на забезпечення ефективної комунікації та співпраці між державними інституціями та громадянами; як механізм, за допомогою якого політичні лідери та уряди здійснюють свої повноваження, формують та реалізують політику, забезпечуючи стабільність та розвиток суспільства. В розвинених країнах на сьогодні поширеним став підхід, за якого управління стало розглядатися як процес забезпечення суспільного добробуту? тобто, діяльність державних органів, спрямована на задоволення потреб громадян, забезпечення їх прав та свобод, а також створення умов для соціально-економічного розвитку; як сукупність методів, процедур та інструментів, що використовуються для ефективного управління державними ресурсами, реалізації політичних програм та досягнення стратегічних цілей держави.

Втім, сучасні зарубіжні дослідники звертають увагу на те, що слід бути більш стриманими з оптимістичною оцінкою вказаного вище соціального підходу: “Суспільний інтерес? це універсальний ярлик, у який політичні актори загортають політику та програми, які вони відстоюють. ... Оскільки громадські інтереси, як правило, розуміють загально визнане благо, ця фраза використовується як для просування політики, яка справді є для загального блага, так і для приховування політики, яка може бути не настільки загально визнаною як хороша” [14, с. 9]. Тому, при визнанні значущості суспільного виміру управлінської діяльності (що може бути акцентом певного політичного курсу уряду), прийнято також вважати, що реалізація державного управління потребує чіткої формалізованої основи. Наприклад, в рамках реалізації Програми підтримки вдосконалення врядування та менеджменту (Support for Improvement in Governance and Management, SIGMA) у виданні “Принципи публічного управління”, що було напрацьовано як спільна ініціатива Європейського Союзу та Організації економічного співробітництва та розвитку, відзначається, що “усі можливі наслідки політичних пропозицій повинні систематично аналізуватися; повинні докладатися розумні зусилля для кількісної оцінки та монетизації ключових впливів, включаючи додаткові витрати для державного бюджету, підприємств та громадян” [15].

У політичній науці інструменти безпосереднього політичного управління розглядаються головним чином в аспекті здійснення комунікативно-інформаційного впливу, оскільки основний розподіл ресурсів, нормативно-дозвольна система та організаційна структура здійснення державної влади є переважно сферами реалізації державного управління. Інструменти політичного управління є предметом аналізу в рамках прикладних політологічних досліджень, що виконуються на основі результатів реалізації технологій політичного впливу щодо акторів політичної системи суспільства. На

сьогодні сфера політичних технологій частково регламентується, зокрема, мають змогу реєструватися в офіційному порядку та надавати консультаційні послуги суб'єктам політичного процесу консалтингові агенції, лобістські структури, приватні аналітичні центри та ін.

Діяльність таких організацій спрямована на формування позитивного політичного іміджу, налагодження ефективних зв'язків з громадськістю, розв'язання конфліктних ситуацій та ін. шляхом використання інструментів політичної реклами, вироблення стратегії політичної діяльності (наприклад, під час виборчої кампанії), дослідження суспільної думки та ін. Однак, як на нашу думку, так і з точки зору зарубіжних фахівців, вплив на управлінські відносини, який здійснюється за використання даного інструментарію, потребує розширеної, світоглядної основи для його реалізації. Так, ще у 2007 р. Дж. Хаттон писав, що необхідно, “щоб фахівці зі зв'язків з громадськістю відмовилися від короткозорих, неправдоподібних або обмежувальних уявлень про зв'язки з громадськістю як просто про “управління репутацією” або «комунікацію». Проте, якщо ці зусилля досягнуть успіху, зв'язки з громадськістю відновлять контроль над своєю долею та зроблять величезний крок до реалізації свого потенціалу як бізнес-соціальної функції” [16, р. 61].

Таким чином, інструментарій зв'язків з громадськістю може бути дієвим також на макросоціальному, глобальному рівні процесів політичного управління, на що Є. Тихомирова звертала увагу ще у 2004 р. Дослідниця, зокрема, обґрунтовувала формування Концепції PR-забезпечення входження України в глобалізаційний простір, метою якої визначала “забезпечення державної підтримки національній стратегії адаптації України у зв'язку зі входженням нашої країни в глобалізаційні процеси (наприклад, європейської інтеграції – О.Б.). Для реалізації даної мети в галузі PR-забезпечення потрібно вирішити наступні завдання: ... зацікавити населення країни тематикою глобалізації, отримавши підтримку в ЗМІ, у владних структурах і громадських організаціях; ... формувати в українській громадській думці позитивний імідж міжнародних організацій-агентів глобального розвитку; ...” [17, с. 353].

На жаль, у якості неформальної, а іноді навіть неправомірної політичної активності суб'єктами політичного процесу можуть також реалізуватися політичні технології політичного управління неетичного спрямування, різноманітні пропагандистські та маніпулятивні інструменти здійснення політичного впливу, що є проблемою окремого напрямку наукових досліджень. Наприклад, серед сучасних зарубіжних дослідників обґрунтовується підхід, за якого “правильна практика зв'язків з громадськістю має ґрунтуватися на сильному етичному почутті. Принцип чинити правильно – це те, що має відрізнити сучасну практику зв'язків з громадськістю” [18, р. 21].

Висновки

В результаті проведеного дослідження нами було встановлено, що політичне управління слід розглядати як інтегровану стратегію політичного впливу, що поєднує планування, керування та координацію політичної діяльності й ресурсів для досягнення визначених цілей у політичній сфері на основі здійснення владного впливу щодо елементів (інституції, групи, суб'єкти) та процесів політичної системи суспільства (електоральних, політичної соціалізації, політичної мобілізації тощо), загалом простору політичних відносин. Політичне управління здійснюється на основі визначеного світоглядного спрямування до політичної дії – політичної програми, політичного курсу, політичної ідеології. Вказані формати мають різний рівень формалізації, систематизації, у різний спосіб впливають на становище індивіда (сприяти його особистому добробуту, чи ні), але завжди спонукають до певного типу політичної активності. Формалізоване державне управління (на сьогодні? утвердження публічного управління) та політичні технології неформального впливу, на нашу думку, реалізували самостійний розвиток на засадах політичного управління як інтегрованої основи.

Список посилань

1. Красівський Д.О. Проблеми впровадження європейських стандартів політичного управління в Україні: спроби аналізу. Державно-управлінські студії. 2017. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/deruprs_2017_1_4
2. Гетьманчук П.М. Стратегічні пріоритети трансформації системи політичного управління на сучасному етапі розвитку України. Гілея: науковий вісник. 2018. Вип. 131. С. 371-376. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2018_131_99
3. Sempach M. Effective management in modern political parties and campaigns. The application analysis of political management concept in Poland. *Eastern Review*. 2023. № 11. P. 103-123. DOI: <https://doi.org/10.18778/1427-9657.11.20>
4. Lees-Marshment J. *Political Management: The Dance of Government and Politics* (1st ed.). New York: Routledge, 2020. 244 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003030515>
5. Державне управління регіональним розвитком України: монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. Київ: НІСД, 2010. 288 с.
6. Agere S. *Promoting Good Governance: Principles, Practices and Perspectives* (Vol. 11. *Managing the Public Service: Strategies for Improvement Series*). London: Commonwealth Secretariat, 2000. 144 p. URL: <https://books.google.com.pe/books-id=ffylqFaTuDUC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>

7. McLaughlin K., Osborne S., Ferlie E. *New Public Management: New Trends and Future Prospects* (1st. ed). New York: Routledge, 2001. 368 p. URL: https://api.pageplace.de/preview/DTo400.9781134544158_A24625741/preview-9781134544158_A24625741.pdf
8. Кіндратець О. Умови ефективності політичного менеджменту. Сучасна українська політика: політики і політологи про неї. Спецвипуск: Політичний менеджмент. Київ: Український центр політичного менеджменту, 2008. 364 с. С. 107-118.
9. Про політичну відповідальність в Україні: Проект Закону України від 09.04.2010 р. № 6286. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JF4UM00A-an=9>
10. Мельник Ю. П. Становлення інституту політичної відповідальності в контексті суспільних та особистих інтересів в період незалежності України. *Політичне життя*. 2021. № 1. С. 89-96. URL: DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2021.1.11>
11. Закінчився строк дії обмежень, передбачених Законом “Про очищення влади” (новини від 28.10.2024 р.). URL: <https://zmina.info/news/zakinchyvsya-strok-diyi-obmezhen-peredbachenyh-zakonom-pro-ochyshhennya-vlady/>
12. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
13. Баламуш М.А., Миколенко О.М. Політична служба в органах виконавчої влади (адміністративно-правовий аналіз). *Правова держава*. 2022. № 46. С. 43-50. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2022.46.257806>
14. Shafritz J.M., Russell E.W., Borick C.P., Hyde A.C. *Introducing Public Administration* (9th ed.). New York: Routledge, 2016. 632 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315619439>
15. *The Principles of Public Administration* (OECD). URL: <https://www.sigmaweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2023.pdf>
16. Hutton J.G. *Defining the Future of Public Relations*. *Sphera Pública*. № 7. 2007. P. 45-63. URL: <https://sphera.ucam.edu/index.php/sphera-01/article/view/54/63>
17. Тихомирова Є.Б. Паблік рилейшнз у глобалізованому світі: монографія. Київ: Наша культура і наука, 2004. 489 с.
18. Seitel F.P. *The Practice of Public Relations* (13th ed.). Harlow: Pearson, 2016. 456 p. URL: <https://contents.lspr.ac.id/2022/05/Seitel-Fraser-P-Practice-of-public-relations-Macmillan-Pearson-Education-Limited-2017-3.pdf>

References

1. Krasivskiy, D. O. (2017). Problems of implementing European standards of political management in Ukraine: attempts at analysis. *Public administration studies*, 1. http://nbuv.gov.ua/UJRN/deruprs_2017_1_4 [in Ukrainian].
2. Getmanchuk, P. M. (2018). Strategic priorities of the political management system transformation at the current stage of Ukraine development. *Gileya: scientific bulletin*, 131, 371-376. http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2018_131_99 [in Ukrainian].
3. Sempach, M. (2023). Effective management in modern political parties and campaigns. The application analysis of political management concept in Poland. *Eastern Review*, 11, 103-123. <https://doi.org/10.18778/1427-9657.11.20>
4. Lees-Marshment, J. (2020). *Political Management: The Dance of Government and Politics* (1st ed.). New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003030515>
5. Vorotin, V. E., & Zhalilo, Ya. A. (Eds.). (2010). *Public administration of Ukraine regional development: monograph*. Kyiv: NISD. [in Ukrainian].
6. Agere, S. (2000). *Promoting Good Governance: Principles, Practices and Perspectives* (Vol. 11. *Managing the Public Service: Strategies for Improvement Series*). London: Commonwealth Secretariat. <https://books.google.com.pe/books-id=ffylqFaTuDUC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
7. McLaughlin, K., Osborne, S., & Ferlie, E. (2001). *New Public Management: New Trends and Future Prospects* (1st. ed). New York: Routledge. https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9781134544158_A24625741/preview-9781134544158_A24625741.pdf
8. Kindratets, O. (2008). Conditions for the effectiveness of political management. (In *Modern Ukrainian politics: politicians and political scientists about it. Special issue: Political management*). Kyiv: Ukrainian Center for Political Management. [in Ukrainian].
9. On Political Responsibility in Ukraine. Draft Law of Ukraine No. 6286. (2010) (Ukraine). <https://ips.ligazakon.net/document/JF4UM00A-an=9> [in Ukrainian].
10. Melnyk, Yu. P. (2021). The formation of the institute of political responsibility in the context of public and personal interests during the period of Ukraine independence. *Political life*, 1, 89-96. <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2021.1.11> [in Ukrainian].

11. The term of validity of the restrictions provided for by the Law “On Purification of Power” has expired (28 October 2024). ZMINA. <https://zmina.info/news/zakinchyvsya-strok-diyi-obmezhen-peredbachenyh-zakonom-pro-ochyshhennya-vlady/> [in Ukrainian].
12. On the Cabinet of Ministers of Ukraine. Law of Ukraine No. 794-VII. (2014) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> [in Ukrainian].
13. Balamush, M.A., & Mykolenko, O.M. (2022). Political service in executive authorities (administrative and legal analysis). The rule of law, 46, 43-50. <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2022.46.257806> [in Ukrainian].
14. Shafritz, J.M., Russell, E.W., Borick, C.P., & Hyde, A.C. (2016). *Introducing Public Administration* (9th ed.). New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315619439>
15. OECD (2023), *The Principles of Public Administration*, OECD, Paris, <https://www.sigmaweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2023.pdf>
16. Hutton, J.G. (2007). Defining the Future of Public Relations. *Sphera Pública*, 7, 45-63. <https://sphera.ucam.edu/index.php/sphera-01/article/view/54/63>
17. Tykhomyrova, Ye.B. (2004). *Public relations in the globalized world: monograph*. Kyiv: Our culture and science. [in Ukrainian].
18. Seitel, F.P. (2016). *The Practice of Public Relations* (13th ed.). Harlow: Pearson. <https://contents.lspr.ac.id/2022/05/Seitel-Fraser-P-Practice-of-public-relations-Macmillan-Pearson-Education-Limited-2017-3.pdf>

Oksana Bashtannyk

*Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of History and Political Science
Dnipro University of Technology (Dnipro, Ukraine)*

<https://orcid.org/0000-0003-4067-3261>

e-mail: Bashtannyk.O.V@nmu.one

**POLITICAL MANAGEMENT IN THE SPACE OF POWER
RELATIONS IMPLEMENTATION OF THE SOCIETY POLITICAL
SYSTEM**

Abstract

The general problem of possible conceptual indistinctness in the research space of social sciences (and social discourse) has been highlighted, in which the substantive essence of a certain analytical category may be perceived somewhat ambiguity, which complicates correct scientific research. It has been proven that one of such categories possibly be considered the concept of political management, since political science and other research, for the most part, is mainly aimed at the applied study of individual components, tools, problems, etc. of its implementation. It is emphasized that additional complexity for specifying the conceptual and categorical component is added by the development of related areas of research in the field of management activities, such as public administration and public relations. The phenomenon of political management in the political system of society is thoroughly studied, the development of its forms in the general space of the power relations implementation of various types is identified and comprehensively analysed.

It is defined that political management is an integrated strategy of political influence that combines planning, management, and coordination of political activity and resources to achieve specific goals in the political sphere based on the implementation of power influence over elements (institutions, groups, subjects) and processes of the political system of society (electoral, political socialization, political mobilization, etc.), and the space of political relations in general. It is specified that political management is carried out on

the basis of a certain ideological orientation towards political action – a political program, a political course, a political ideology. It is clarified that the tools of political management in various ways are formalized and systematized, affect the individual's position (rights, property, opportunities), but always encourage a certain type of political activity.

Keywords: political management, public administration, political institutions, state power institutions, political responsibility, political positions, political technologies, political system.

Стаття надійшла до редакції 04. 03.25

© Баштанник О.В. 2025